

MIȘCAREA DE REZISTENȚĂ NORDICĂ: O AMENINȚARE LA ADRESA SECURITĂȚII EUROPENE ȘI INTERNAȚIONALE

Dr. Iulian DINULESCU

Academia Națională de Informații „Mihai Viteazul”, București
10.55535/GMR.2024.4.25

The Nordic Resistance Movement (NRM) is a Scandinavian neo-Nazi organization that promotes a violent, National Socialist ideology, supported by a hijacking of Nordic religious symbolism. The article examines how the NRM reinterprets pre-Christian mythology and symbols, such as runes and Viking myths, to legitimize ideas of racial superiority and motivate its followers to take violent action. The NRM not only distorts Nordic spirituality, but uses this symbolism to construct an exclusive racial identity and a form of heroic “sacrifice” that justifies violence against ethnic minorities and political opponents. In addition, the article highlights the transnational impact of the NRM, noting its links to other extremist groups and its designation as a terrorist organization by the United States Department of State. This designation reflects global concerns about right-wing extremism and the associated security risks. The misuse of religious symbols amplifies the risk of radicalization and violence among disillusioned youth, drawing them towards violent ethnic nationalism. The article also offers an analysis of international efforts to counter violent extremism and the need for expanded cooperation to combat this threat.

Keywords: terrorism; extreme right; Nordic Resistance Movement; ideology; violence; religion;

CONSIDERAȚII METODOLOGICE

Fundamentare teoretică. Studiul se bazează pe mai multe cadre teoretice relevante din domeniul studiilor de securitate și extremism, cu scopul de a înțelege mai bine modul în care Mișcarea de Rezistență Nordică (Nordic Resistance Movement/NRM) utilizează simbolismul religios și mitologic pentru a justifica și a propaga violența extremă. O abordare teoretică relevantă este Teoria securitizării (Buzan, Wæver, de Wilde, 1998, pp. 21-47), care analizează procesul prin care un stat transformă anumite situații în probleme de securitate prin intermediul discursului și al acțiunilor oficiale. În cazul organizației NRM, securitizarea poate fi interpretată ca un cadru analitic pentru a înțelege modul în care autoritățile din statele nordice, din SUA și din alte țări consideră că grupul reprezintă o amenințare la adresa securității naționale. Astfel, utilizarea de către autorități a conceptului de securizare reflectă preocupările legate de ideologia și de activitățile internaționale ale NRM, cu potențiale implicații asupra stabilității și securității transnaționale.

De asemenea, Teoria radicalizării (McCauley, Moskalenko, 2008, pp. 415-433) oferă un cadru teoretic solid pentru a înțelege procesele psihologice și sociale prin care tinerii deziluzionați sunt atrași către ideologii extremiste. NRM folosește o combinație de mitologie și violență simbolică pentru a construi o identitate colectivă puternică, oferind tinerilor un sentiment de apartenență și scop. Aceasta este o formă de mobilizare identitară, specifică grupurilor radicale, care exploatează teama de schimbări culturale și sociale pentru a justifica acte violente. În plus, se poate aduce în discuție Teoria conflictului asimetric (Kaldor, 2006, pp. 1-18), care explică modul în care grupuri mai mici și slab organizate, precum NRM, recurg la strategii violente și teroriste pentru a submina instituțiile democratice. Aceste cadre teoretice sunt esențiale pentru înțelegerea modului în care NRM nu doar că distorsionează simboluri religioase, ci și instrumentalizează aceste simboluri pentru a crea o amenințare securitară globală. În contextul teoriilor de securitate, extremismul de dreapta al NRM nu este doar un fenomen izolat, ci unul care provoacă instabilitate politică și socială la nivel internațional.

Secțiunea de fundamentare teoretică și metodologică clarifică faptul că această lucrare analizează Mișcarea de Rezistență Nordică ca amenințare la adresa securității europene și internaționale. Problema centrală de cercetare constă în investigarea modului în care NRM instrumentalizează simbolismul nordic pentru a legitima

o ideologie violentă, cu scopul de a influența și destabiliza structurile sociale și politice. În acest scop, lucrarea aplică în mod coerent trei cadre teoretice. Teoria securitizării explică cum anumite state consideră NRM o amenințare de securitate, analizând discursurile prin care organizația este prezentată public ca risc pentru ordinea socială. Teoria radicalizării ajută la identificarea proceselor psihologice și sociale prin care NRM atrage susținători, utilizând simboluri nordice pentru a conferi un sens de apartenență. În fine, teoria conflictului asimetric fundamentează analiza strategiilor prin care NRM provoacă instabilitate și îi promovează agenda extremistă, subminând instituțiile democratice. Acest cadru teoretic integrat facilitează o analiză profundă și fundamentată, oferind răspunsuri coerente și structurate la întrebările de cercetare enunțate.

Metodologie. Acest articol utilizează o metodologie de cercetare calitativă, bazată pe analiza documentară și studiul de caz pentru a investiga acțiunile și ideologia Mișcării de Rezistență Nordică. Cercetarea se bazează pe surse secundare extinse, inclusiv rapoarte de securitate, studii academice, documente media și rapoarte de teren produse de organizații internaționale care monitorizează activitatea grupărilor extremiste. Un element central al metodologiei este analiza de discurs, prin care sunt examinate publicațiile oficiale ale NRM, website-urile și materialele de propagandă online pentru a înțelege cum simbolismul religios și mitologic este folosit ca instrument de recrutare și mobilizare. Un aspect important al metodei este studiul de caz al violenței extremiste comise de membrii NRM. Articolul examinează mai multe incidente violente majore, cum ar fi atacurile cu bombă din Gothenburg din 2016 și 2017, care au implicat membri ai NRM. Prin investigarea acestor cazuri, se urmărește să se demonstreze legătura directă între ideologia extremistă promovată de NRM și acțiunile violente pe care le-au inspirat. Aceasta permite nu doar înțelegerea modului în care discursul extremist se transformă în acțiuni concrete, ci și identificarea unor tipare de radicalizare în rândul membrilor grupului. În ceea ce privește selecția surselor, cercetarea se bazează pe rapoarte elaborate de organizații recunoscute, cum ar fi Counter Extremism Project și ADL, care oferă o evaluare detaliată a activităților NRM și a impactului său transnațional. Un alt element metodologic important este analiza comparativă. NRM este analizată în raport cu alte mișcări extremiste similare din Europa și Statele Unite, precum Mișcarea Imperială Rusă și Der Dritte Weg. Aceasta oferă context și permite identificarea unor strategii comune folosite de aceste grupări, cum ar fi utilizarea propagandei online și a simbolurilor religioase pentru mobilizarea și radicalizarea noilor membri.

Limitările cercetării. Deși această analiză oferă o imagine detaliată asupra activităților și ideologiei NRM, există unele limitări. Una dintre ele este accesul restricționat la sursele primare interne ale grupării, cum ar fi comunicările interne și strategiile lor organizatorice, care sunt dificil de obținut din cauza caracterului clandestin al organizației. De asemenea, articolul se bazează, în mare parte, pe surse secundare, ceea ce poate aduce riscul de subiectivitate din partea autorilor acestor rapoarte. Totuși, prin triangularea surselor și selectarea unor studii și rapoarte recunoscute la nivel internațional, aceste limitări sunt reduse la minimum.

MIȘCAREA DE REZISTENȚĂ NORDICĂ – O AMENINȚARE LA ADRESA SECURITĂȚII EUROPENE ȘI INTERNAȚIONALE

Mișcarea de Rezistență Nordică (NRM) reprezintă un fenomen alarmant în peisajul extremismului contemporan, cu rădăcini adânci în ideologiile naționaliste și neo-naziste. Deși fondată în Scandinavia, această organizație de extremă dreapta s-a transformat, în decursul a peste două decenii, într-o rețea transnațională bine organizată, cunoscută pentru retorica sa radicală și acțiunile violente. Printr-o combinație de propagandă, recrutare paramilitară și atacuri directe, NRM constituie o amenințare serioasă pentru securitatea națională și internațională, fiind implicată într-un efort constant de destabilizare a democrației în țările nordice.

NRM este o organizație de extremă dreapta cu rădăcini adânci în naționalismul rasial și tradițiile de extremă dreapta din Scandinavia. Kacper Rekawek și Morgan Finnsjö spun că NRM este un grup neo-nazist revoluționar care vizează răsturnarea democrației în țările nordice și înlocuirea acesteia cu o dictatură nazistă. În ciuda afirmațiilor lor privind preferința pentru metode legale, ei sunt pregătiți să recurgă la violență pentru a-și atinge scopurile. Grupul venerază figuri istorice precum Adolf Hitler și Corneliu Zelea Codreanu și, prin modernizări minore, rămâne un exponent clasic al ideologiei neo-naziste (Rekawek, Finnsjö, 2024). NRM reprezintă un risc semnificativ pentru securitate din cauza ideologiei sale extremiste, a acțiunilor violente și a structurii sale paramilitare. Grupul promovează o retorică profund anti-semitică și anti-imigranți, încercând să răspândească aceste idei prin propagandă și acțiuni violente, inclusiv atentate și atacuri fizice (Counter Extremism Project, 2024). De-a lungul unui sfert de secol, NRM a evoluat într-o organizație transnațională complexă, cu o structură ierarhică strictă și elemente paramilitare. Grupul a fost responsabil pentru atacuri violente împotriva cetățenilor, minorităților și instituțiilor democratice, constituind o amenințare majoră pentru securitatea publică (ADL, 2022). Înființată în 1997, NRM a supraviețuit diverselor dificultăți și divizări care ar fi putut distruge alte grupuri similare. Grupul are o structură rigidă

și ierarhică, fiind cunoscut pentru violența sa atât în retorică, cât și în practică. A desfășurat atacuri brutale în țările nordice, inclusiv acțiuni letale (Rekawek, Finnsiö, ib.). NRM utilizează eficient propaganda și se prezintă ca o organizație îndrăznească și de temut, profitând de contextul suedez relativ lax în privința extremismului de dreapta. Acest lucru le permite să capteze atenția observatorilor extremiști și să inspire alte grupuri cu idei similare (Ib.). După un apogeu în 2018, NRM a suferit din cauza divizărilor interne și a problemelor de recrutare, dar s-a stabilizat sub un nou lider, în 2024, Fredrik Vejdeland. Deși sunt mai mici comparativ cu perioada de vârf, rămân totuși o amenințare activă și violentă (Ib.).

La 14 iunie 2024, Departamentul de Stat al Statelor Unite a desemnat NRM și pe trei dintre liderii săi ca fiind teroriști globali special desemnați. Această acțiune evidențiază amenințările extremiste violente motivate rasial sau etnic și impactul transnațional al supremației albe violente. Decizia este rezultatul unor consultări aprofundate cu partenerii europeni ai SUA și este menită să intensifice măsurile internaționale împotriva acestor amenințări (Miller, 2024). Desemnarea ca grup terorist va afecta interacțiunile financiare ale NRM și va spori monitorizarea internațională. Această desemnare va complica activitățile grupului și le va consuma resursele (Rekawek, Finnsiö, ib.). Acesta reprezintă primul caz în care administrația Biden etichetează o organizație de extremă dreapta în acest mod. Anterior, unica organizație de extremă dreapta desemnată astfel a fost Mișcarea Imperială Rusă (RIM), în aprilie 2020, în perioada administrației Trump (Blazakis, 2024-a). Desemnarea NRM a fost realizată într-un context de creștere a violenței extremismului de dreapta în Europa, inclusiv atacuri recente și creșterea influenței politice a grupărilor de extremă dreapta. Aceasta acțiune reflectă o abordare mai pro-activă din partea administrației Biden în combaterea amenințărilor internaționale (Blazakis, 2024-b). NRM menține legături cu diverse grupuri extremiste din Suedia, dar și din alte state europene, precum Der Dritte Weg, și a participat la evenimente extremiste în mai multe țări europene. În trecut, a avut relații cu Mișcarea Imperială Rusă, dar aceste contacte au devenit mai discrete după desemnarea Mișcării Imperiale Ruse ca grup terorist (Rekawek, Finnsiö, ib.). NRM și RIM au avut conexiuni strânse, inclusiv colaborări în formarea paramilitară și participarea la conferințe cu conținut antisemit. Aceste legături indică o rețea internațională complexă de extremism de dreapta care își împărtășește resurse și ideologii (Blazakis, 2024-a).

În ciuda provocărilor interne și a presiunilor internaționale, NRM rămâne un exponent puternic al extremismului violent de extremă dreapta. Prin desemnarea sa ca grup terorist în 2024, Statele Unite semnaleză o intensificare a eforturilor

globale de combatere a supremației albe și a grupurilor extremiste. Cu toate acestea, structura sa paramilitară, legăturile transnaționale și angajamentul său pentru violență continuă să facă din NRM o forță periculoasă, capabilă să influențeze și să destabilizeze securitatea atât la nivel local, cât și global.

Manipularea simbolurilor religioase nordice în ideologia național-socialistă a NMR: o viziune distorsionată asupra spiritualității și rasei

Un aspect central al mișcării este simbolismul religios și mitologic, care este folosit pentru a întări identitatea etnică și ideologia rasială. NMR utilizează mituri și simboluri păgâne, în special din mitologia nordică, cum ar fi runele Tiwaz/Tyr și Yngvi/Ing, care reflectă zeii și dinastiile războinice scandinave (Kenes, 2020, p. 12). NMR folosește „*imaginea vikingilor*” pentru a se diferenția de ideologiile de extremă dreapta europene care apără „*civilizația creștină*”, înlocuind această tradiție cu o viziune axată pe mitologia și cultura nordică (Ib.). NMR își articulează ideologia ca fiind o formă de „*revoluție rasială*”, care nu se limitează la aspectele politice și sociale, ci include și o componentă religioasă, în sensul că promovează o viziune anti-religioasă bazată pe respingerea valorilor tradiționale și a diversității religioase (ADL, 2022). Simbolul principal al NMR este runa Tiwaz, care are legături cu simbolismul religios din perioada nazistă, utilizată, de asemenea, în contextul ideologiei de extremă dreapta. Aceasta evidențiază faptul că ideologiile național-socialiste sunt, adesea, legate de concepte religioase pervertite (Ib.). NMR consideră religia tradițională ca fiind un instrument al „*elitei sioniste globale*” și o parte a structurilor pe care le consideră corupte și ostile rasei nordice. Ideologia NMR respinge valorile religioase tradiționale și le consideră ca fiind parte a problemei globale pe care ei o contestă, și anume controlul umanității exercitat de evrei (Ib.).

Unul dintre fondatorii NMR care a condus organizația între 1997 și 2015, Klas Lund, a fost și redactor-șef al *Folktribunen*, revistă care, în perioada 1997-2002, a fost folosită de Swedish Resistance Movement – predecesoarea NMR, ca platformă de comunicare pentru a disemina pozițiile și activitățile organizației (Kenes, 2020, p. 7). *Folktribunen* l-a promovat pe Corneliu Zelea Codreanu, cel care a fondat și a condus Garda de Fier, o mișcare ultra-naționalistă și puternic antisemită, înființată în anul 1927 în România. Inițial, această organizație „*teroristă*” s-a numit Legiunea Arhanghelul Mihail, iar liderul ei, Corneliu Zelea Codreanu, „*un fanatic creștin*”, dorea formarea unui stat controlat de „*o elită*”, asemănător „*unei secte religioase*” (Kenes, p. 8). Ideologia sa presupunea formarea unui „*om nou*”, iar Garda de Fier urma să joace un rol central în această revoluție. Sub conducerea sa, organizația a fost implicată în numeroase asasinat politice și atacuri violente, în special

împotriva evreilor (Ib.). În urma realizării unei cercetări științifice, Iulian Dinulescu a concluzionat că fanatismul religios neo-legionar, fundamentat pe ideologia Gărzii de Fier, continuă să fie relevant prin combinația de idei religioase și ultranaționaliste, respingerea străinilor și antisemitism și promovarea unui stat bazat pe identitatea albă și creștină (Dinulescu, 2020, pp. 173-177).

Vikingii sunt prezentați ca simbol central în „*național-socialismul nordic*”, reprezentând „*rasa nordică*”, idealuri de masculinitate și o comunitate masculină coezivă, reinterpretată într-un context nordic. Vikingii sunt utilizați pentru a face ideologia nazistă mai acceptabilă în contextul nordic, eliminând asocierile exclusive cu Germania și orientând-o către o identitate cultural-istorică nordică (Kenes, p. 12). „*Religia zeilor nordici și germanici*”, precum Odinismul, „*este populară în rândul skinheads datorită ethosului său violent și războinic*”, spune Pollard (2016, p. 409). Este prezentată ca „*o religie a războinicilor*”, în contrast cu creștinismul, considerat „*o religie a sclavilor*” în „*termeni nietzscheeni*” (Pollard, ib.). NRM respinge creștinismul, considerându-l o „*boală mentală contagioasă*” și o „*formă de SIDA spirituală*” care a slăbit apărarea naturală a societății împotriva influențelor externe. Creștinismul este văzut ca o amenințare „*care trebuie combătută prin toate mijloacele*” (Riis-Knudsen, 2010, p. 13; Lodenius, 2020, p. 152).

NRM se concentrează pe reinterpretarea unor vechi simboluri religioase nordice pentru a construi o identitate *völkisch*, un concept care combină etnia cu naționalismul și mitologia (Butters, 2023, pp. 60-61). Această mișcare folosește simboluri din religii precreștine, în special din mitologia nordică și din păgânismul nordic, în cadrul unui proces de resemnificare care încearcă să conecteze ideea de puritate rasială cu credințele străvechi ale vikingilor (Butters, 2023, pp. 61-62). În acest context, simbolurile religioase nu sunt doar semne vizuale, ci vehicule de transmitere a unui mesaj identitar și spiritual, fiind asociate cu credințe esoterice care rezonază cu ideea de superioritate a rasei albe (Ib.). De exemplu, rune nordice, în special runa Týr, sunt resemnificate pentru a simboliza curajul, sacrificiul și lupta pentru o cauză considerată „*justă*” de către mișcare. Aceste simboluri servesc la construirea unei religiozități de grup, în care spiritualitatea este legată de etnicitate și apartenența la o așa-zisă rasă pură nordică. Utilizarea acestor simboluri adâncește separarea de religia creștină, criticată adesea de membrii NRM, care preferă valorile legate de mitologia nordică și de un trecut glorificat, presupus nobil și nealterat de influențele externe (Ib., pp. 65-67).

Această mișcare a reușit să utilizeze ideologia naționalistă și național-socialistă pentru a defini o „*religie*” a rasei și sângelui, legând spiritualitatea de puritatea etnică și ideile rasiste (Ravndal, 2019, pp. 21-22). NRM nu este o mișcare religioasă

în sensul tradițional, ci îmbrățișează o ideologie național-socialistă centrată pe crearea unui stat nordic alb. În viziunea NRM, religia este subordonată unui naționalism extrem, iar elementele spirituale sunt marginalizate în favoarea luptei pentru puritatea rasială și războiul împotriva inamicilor percepuți ai rasei albe (Bjørge, Ravndal, 2020, p. 37). Membrii NRM nu resping însă complet spiritualitatea; aceștia au adoptat uneori o retorică legată de identitatea nordică, legată vag de mitologia nordică și tradițiile păgâne, dar fără să existe o religiozitate explicită. În schimb, accentul se pune pe ideea de luptă și sacrificiu pentru „*supraviețuirea rasei nordice*” (Ib., pp. 39-40). NRM este descrisă ca o mișcare radicală naționalistă care nu se bazează explicit pe o religie formală, ci pe un sistem de credințe care invalidează egalitatea umană și promovează violența pentru protejarea unui stat omogen etnic (Ranstorp, Ahlin, 2020, pp. 2-3). Deși nu există o religie formală asociată cu mișcarea, există o retorică de „*sacrificiu*” pentru cauza rasială, care poate fi privită ca o formă de spiritualitate distorsionată, folosită pentru a legitima violența împotriva altor grupuri etnice și culturale (Ib., pp. 3-4). Religia joacă un rol important în NRM prin folosirea simbolurilor asociate cu mitologia nordică și păgânismul germanic. Aceste simboluri, considerate sacre de unii, sunt utilizate de alții pentru a promova o viziune naționalistă și suprematistă. Unele comunități păgâne, cunoscute sub numele de „*Heathenry*”, privesc aceste simboluri ca parte a identității lor spirituale, în timp ce alte grupuri extremiste le folosesc pentru a răspândi mesaje de ură rasială (Nikitins, 2020, p. 1). Ideologia spirituală a NRM este înrădăcinată în vechile mitologii nordice, folosite nu pentru a exprima o religiozitate autentică, ci pentru a justifica un trecut istoric fals, bazat pe puritatea rasială (Ib., p. 6). Această falsificare a istoriei include distorsionarea relațiilor dintre popoarele scandinave și celelalte grupuri etnice, evidențiind o ideologie rasistă care neagă diversitatea istorică și multiculturalismul vechii Scandinavii (Ib., p. 7).

Simbolurile precum rune Týr, Sig și Odal sunt extrem de importante în discursul și estetica NRM, având o dublă funcție: pe de o parte, ele sunt utilizate ca simboluri identitare ale mișcării și, pe de altă parte, ca mijloace de legitimare a revendicărilor privind superioritatea rasială (Butters, pp. 65-66). De exemplu, runa Týr, care simbolizează războiul și victoria, este folosită ca emblemă oficială a NRM, devenind un substitut pentru simbolurile naziste, cum ar fi svastica, interzise în multe țări (Ib.). Alte simboluri, precum runa Odal, care simbolizează „*sângele și pământul*” (Blut und Boden), sunt asociate direct cu ideologiile naziste, fiind recontextualizate pentru a promova o ideologie naționalistă și rasistă, bazată pe puritatea rasială și pe legătura ancestrală cu pământul (Ib., pp. 66-67). De asemenea, Valknut, un simbol antic viking asociat cu moartea eroică și viața de apoi în mitologia nordică, a fost

resemnificat de membrii NRM pentru a reprezenta sacrificiul și lupta pentru rasa albă, devenind un simbol al identității rasiale (Ib., pp. 67-68).

Această apropiere a simbolurilor religioase din trecutul nordic este o strategie prin care mișcarea își construiește o ideologie care promovează un naționalism etnic violent, mascat sub forme de spiritualitate și religiozitate precreștină (Ib., pp. 70-71). Utilizarea runelor și a altor simboluri din mitologia nordică, precum Valknut sau Yggdrasil, este frecventă în cadrul activităților lor publice. Aceste simboluri sunt reinterpretate și folosite pentru a întări legătura între ideologia național-socialistă și moștenirea culturală și spirituală a nordicilor (Ravndal, 2019, pp. 22-23). Simbolurile religioase nordice sunt prezentate ca un element central al luptei lor pentru crearea unui stat pur din punct de vedere rasial, în care mitologia veche devine o sursă de legitimare pentru scopurile politice ale mișcării (Ravndal, p. 25). Simbolismul religios din cadrul NRM este mai degrabă legat de simbolurile naționaliste și de ideologia național-socialistă decât de o religie formală. Mișcarea folosește diverse elemente culturale și istorice din trecutul nordic pentru a-și legitima lupta. De exemplu, simbolurile și retorica despre „*războiul rasial*” sunt folosite ca mijloace de propagandă și recrutare (Björgo, Ravndal, pp. 39-40). Această instrumentalizare a simbolurilor istorice pentru a susține ideologia naționalistă arată modul în care NRM reinterpretează elementele culturale pentru a promova extremismul.

Deși nu se bazează pe simboluri religioase tradiționale, mișcarea folosește o serie de imagini și idei care evocă identitatea nordică și lupta pentru supraviețuirea rasei nordice. Aceasta include idei despre apărarea teritoriului „*sacru*” al poporului nordic, care trebuie protejat împotriva influențelor externe (Ranstorp, Ahlin, pp. 4-5). Simbolurile religioase, în special cele provenite din mitologia nordică, au fost acaparate de grupările suprematiste, inclusiv NRM. Printre simbolurile folosite se numără și rune precum „*othala*”, care simbolizează moștenirea ancestrală, și „*sowilo*”, asociată cu victoria și onoarea (Nikitins, 2020, pp. 6-7). În contextul NRM, aceste simboluri sunt reinterpretate pentru a promova ideea de puritate rasială și crearea unui stat etnonaționalist (Ib., p. 14). Simbolurile religioase sunt deturnate de la înțelesul lor original, devenind instrumente politice ale extremismului (Ib., p. 13). De exemplu, „*Black Sun*” (Soarele Negru), un simbol germanic, este frecvent utilizat de NRM în scopuri de propagandă fascistă (Ib., p. 5).

NRM folosește simboluri asociate cu Germania nazistă, cum ar fi svastica, în cadrul demonstrațiilor sale publice și al activităților de propagandă. Deși grupul nu funcționează în principal pe o bază religioasă, ideologia lor de superioritate rasială și retorica anti-semită sunt prezentate într-o manieră aproape religioasă, tratând

misiunea lor de apărare a „*poporului nordic*” ca pe un scop sacru. NRM urmărește să păstreze puritatea rasei nordice, utilizând o mitologie distorsionată a nordicilor, similară credințelor susținute de Germania nazistă (Counter Extremism Project, 2024). Aceste simboluri au fost reînsoflete pentru a susține viziunea lor asupra unei „*națiuni etnic nordice*” unite și pure, consolidând ideea de superioritate rasială. Această formă de simbolism religios este folosită ca parte a imaginii lor ideologice și este un element esențial în mobilizarea susținătorilor (The Guardian, 2024).

Așadar, simbolurile religioase nordice, precum runele Týr și Odal, sunt centralizate de NRM pentru a legitima ideologia sa extremistă. Aceste simboluri mitologice sunt reinterpretate pentru a susține idei de superioritate rasială și naționalism etnic, transformând, astfel, mitologia nordică într-un instrument politic al extremismului național-socialist. NRM este o organizație neofascistă și acceleraționistă care promovează ideologii violente și incitarea la ură, inclusiv prin atacuri asupra drepturilor minorităților religioase. Deși activitatea sa principală nu este de natură religioasă, organizația utilizează simboluri și retorică religioasă pentru a-și consolida mesajele extremiste și influența.

Ideologia violenței promovate de Mișcarea de Rezistență Nordică

NRM utilizează simbolismul religios și mitologic nu doar pentru a legitima viziunea sa despre superioritatea rasei albe, ci și pentru a se distanța de alte mișcări extremiste europene prin specificul său nordic și viking (Butters, pp. 71-72). Prin respingerea valorilor moderne și promovarea unei imagini mitologizate a vikingilor ca războinici albi puri, NRM promovează o formă de extremism care își găsește legitimitatea în trecutul istoric idealizat al nordicilor. De asemenea, este important de menționat că ideologia lor nu se limitează la nivel cultural, ci include și apeluri directe la acțiune violentă împotriva celor considerați inamici ai rasei nordice (Ib., pp. 72-73). NRM folosește simboluri precum runa Týr sau alte rune nordice pentru a legitima violența, considerând-o o formă de sacrificiu necesar pentru a apăra puritatea rasei și identitatea nordică (Ib., pp. 73-74). Aceasta este o recontextualizare a ideologiilor rasiste din perioada nazistă, unde simbolurile erau folosite pentru a construi o mitologie a superiorității rasiale și a dreptului la violență împotriva celor considerați inferiori (Ib., pp. 74-75). NRM este definită ca o mișcare „*național-socialistă militantă*”, angajată în „*lupta extra-parlamentară*” pentru o revoluție națională (Ravndal, p. 11). Acțiunile NRM includ atât activități legale, cum ar fi distribuirea de pliante și organizarea de marșuri, cât și acte violente împotriva inamicilor lor politici sau ai rasei nordice (Ib., pp. 26-27). Strategia lor se bazează pe ideea că vor putea declanșa o schimbare radicală prin violență și acțiune directă atunci când va fi momentul potrivit (Ib., p. 24). NRM nu are restricții morale

privind utilizarea violenței politice, inclusiv omorul în masă, dar se abține de la acte de terorism din considerente strategice (Bjørge, Ravndal, p. 40). Membrii săi sunt instruiți în lupte de stradă și mânuirea armelor, iar unii dintre activiști au comis acte de violență extremă, inclusiv atacuri fatale (Ib., pp. 39-40).

NRM își promovează activ ideologia național-socialistă prin mijloace violente. În ciuda afirmațiilor că mișcarea nu se angajează în acte de terorism, membrii săi au fost implicați în mai multe atacuri violente asupra minorităților și oponenților politici. NRM promovează o retorică a războiului cultural și rasial, justificând utilizarea violenței ca mijloc de apărare a rasei nordice și de destabilizare a ordinii politice existente (Ranstorp, Ahlin, pp. 5-6). Mișcarea se prezintă ca o alternativă revoluționară la democrația parlamentară, pe care o consideră coruptă și inadecvată pentru protejarea intereselor poporului nordic (Ib., pp. 6-7). NRM utilizează religia ca pe un vehicul pentru a-și legitima ideologia extremistă. Aceasta se bazează pe mitul purității rasiale, o falsificare a istoriei care ignoră interacțiunile dintre popoarele scandinave și alte culturi (Nikitins, p. 7). Această mișcare utilizează simbolismul religios pentru a promova o formă de religie exclusivistă, unde divinitățile și miturile nordice sunt reinterpretate pentru a susține ideea de superioritate rasială și de război împotriva „*celuilalt*”, văzut ca o amenințare (Ib., p. 14). Grupul are un istoric violent, fiind implicat în atacuri asupra imigranților și adversarilor politici. Printre cele mai cunoscute atacuri se numără atentatele cu bombă și agresiunile fizice. NRM promovează răsturnarea violentă a democrației și instaurarea unui regim totalitar inspirat de cel de-al Treilea Reich. Grupul se pregătește militar, organizează tabere de antrenament și adună arme, crescând astfel nivelul de risc pe care îl reprezintă. Legăturile lor cu alte grupări extremiste din Rusia sporesc capacitatea lor de a desfășura acțiuni violente transnaționale (Counter Extremism Project, ib.). Exemple de extremism violent din trecutul grupului includ incidente majore precum moartea unui bărbat de 28 de ani în Helsinki, Finlanda, după ce a fost atacat de membri ai NRM, și o serie de bombardamente în Gothenburg, Suedia, în 2016 și 2017, în care mai mulți membri au fost condamnați. Această serie de violențe demonstrează că ideologia grupului se manifestă în mod direct în acțiuni teroriste, nu doar în retorică (The Guardian, ib.).

Implicarea mișcării în acte de violență, inclusiv atacuri cu explozibili și confruntări directe cu poliția, a dus la creșterea tensiunilor în societate (Ravndal, pp. 27-28). De asemenea, legăturile NRM cu alte grupări extremiste din afara Scandinaviei amplifică riscurile, transformându-i într-o organizație de natură transnațională (Ib., p. 15). Această capacitate de a se organiza și acționa la nivel transnațional crește riscurile de securitate, mai ales în contextul în care militanții NRM sunt dispuși

să folosească violența pentru a-și atinge obiectivele (Ib., p. 28). Deși mișcarea evită deocamdată utilizarea terorismului pentru a nu fi interzisă în toate țările scandinave, nu exclude folosirea acestuia în viitor, în funcție de evoluția situației politice. NRM își testează în mod constant limitele legale și este implicată frecvent în confruntări violente, în special în Suedia și în Finlanda, unde activiștii au participat la atacuri asupra minorităților și oponenților politici (Bjørge, Ravndal, pp. 40-41). De asemenea, NRM folosește tactici de intimidare, cum ar fi amenințările subtile împotriva politicienilor și jurnaliștilor, ceea ce duce la o subminare a democrației și a siguranței publice (Ib., pp. 41-42). Cu toate că organizația a suferit un declin în activitate după eșecul electoral din 2018, membrii săi continuă să fie implicați în acțiuni violente și să mențină legături cu alte grupuri extremiste din Europa și Statele Unite (Ranstorp, Ahlin, p. 8). Utilizarea simbolismului religios în scopuri violente este o strategie care face ca ideologia mișcării să fie atractivă pentru un public larg, mai ales tineri deziluzionați și atrași de ideea unui trecut eroic și glorios. Această retorică nu doar că susține actele de violență, dar le și glorifică, legitimându-le printr-o interpretare distorsionată a spiritualității nordice (Butters, pp. 73-74).

NRM este vehement anti-israelian și pro-Hamas, considerând Israelul ca fiind responsabil pentru multe dintre problemele globale și admirând Hamas pentru pozițiile sale anti-evreiești și naționaliste (Rekawek, Finnsiö, 2024). NRM își exprimă o anumită admirație pentru Hamas, nu dintr-o poziție pro-palestiniană, ci dintr-o perspectivă antisemită și naționalistă. Deși Hamas este un grup islamist, NRM îl apreciază, pentru că este considerat un grup de rezistență anti-evreiască și anti-israeliană, potrivit ideologiei lor neo-naziste (Ib.). NRM nu se limitează la ura față de evrei, ci și la ura față de musulmani și arabi. Deși NRM se prezintă ca un grup suprematist alb și naționalist, ideologia lor este strâns legată de prejudecăți religioase și etnice, inclusiv prin promovarea teoriei conspirației despre influența evreiască negativă asupra lumii (Ib.). Grupul promovează o ideologie nazistă radicală, concentrându-se pe antisemitism, rasism biologic și ecofascism. În viziunea sa, NRM vede „*rasa nordică*” ca fiind amenințată de o conspirație globală evreiască și consideră democrația și liberalismul ca fiind invenții distructive, create de evrei (ADL, 2022).

Așadar, această ideologie extremistă își justifică acțiunile violente, considerând violența o necesitate pentru protejarea rasei nordice și destabilizarea ordinii politice actuale. NRM desfășoară activități violente împotriva minorităților și oponenților politici, promovând retorica unui „*război cultural*” pentru restaurarea unei societăți bazate pe național-socialism.

Structura și ramificațiile internaționale ale Mișcării de Rezistență Nordică

Organizația este structurată în divizii regionale, cunoscute sub numele de „Cuiburi”, și are o conducere centralizată cu un lider suprem și consilii regionale. În ciuda unor perioade de declin și conflicte interne, inclusiv o lovitură de preluare a conducerii în 2019 care a dus la formarea unui grup separat, Nordic Strength, NRM continuă să fie activă și să influențeze mișcarea extremiștilor de dreapta (ADL, 2022). Strategia sa recentă s-a concentrat pe expansiune și vizibilitate publică, dar eșecurile în alegeri și conflictele interne au afectat eficiența organizației. Antisemitismul este un element central al propagandei NRM, iar grupul folosește multiple canale pentru a răspândi mesajele sale extremiste (Ib.). Fiind cea mai mare organizație de acest tip din această zonă, NRM se remarcă prin prezența sa transnațională și acoperirea extinsă pe internet, care facilitează recrutarea de noi membri, radicalizarea acestora și „incitarea la violență”. Organizația a reușit să mențină un nucleu de aproximativ 200 de membri activi în Suedia, Danemarca și Norvegia. De asemenea, are susținători semnificativi și în Islanda și Finlanda. Totuși, în Finlanda, NRM a fost interzisă în 2020, din cauza încălcării legilor care „protejează drepturile omului” și „ale minorităților”, împotriva cărora organizația „a incitat la violență” (Center on Terrorism, Extremism, and Counterterrorism, 2022).

NRM reprezintă un risc semnificativ pentru securitatea oamenilor, fiind implicată în activități violente și teroriste. În Finlanda, mișcarea a fost interzisă în urma unor acte de violență și atacuri asupra imigranților și altor grupuri minoritare (Butters, pp. 70-72). Totuși, chiar și în fața interdicțiilor legale, membrii continuă să acționeze sub alte denumiri sau să utilizeze simboluri alternative pentru a evita repercusiunile legale, ceea ce demonstrează fluiditatea extremismului și dificultatea de a-l combate eficient (Ib., pp. 72-73). Liderul NRM este Fredrik Vejdeland, care își desfășoară activitatea din Suedia, având lideri subordonați în diversele divizii din alte țări nordice. Membrii organizației au fost arestați de-a lungul timpului pentru implicarea lor în acte de violență, ceea ce contribuie la percepția generală asupra NRM ca fiind o organizație extrem de periculoasă la nivel global (Center on Terrorism, Extremism, and Counterterrorism, ib.).

De asemenea, NRM utilizează rețele sociale pentru a disemina mesaje de ură și a mobiliza noi adepți, ceea ce amplifică riscul de radicalizare și violență în societatea suedeză. Autoritățile suedeze consideră că amenințarea extremismului de dreapta s-a accentuat în ultimii ani, iar NRM rămâne un actor central în acest mediu extremist (Ranstorp, Ahlin, pp. 9-10). Utilizarea simbolurilor religioase ca instrumente de recrutare și radicalizare face ca NRM să fie percepută nu doar

ca o grupare teroristă naționalistă, ci și ca o amenințare globală (Nikitins, p. 15). Prezența acestor simboluri la evenimente de extremă dreaptă, cum ar fi „*Unite the Right*” din Charlottesville, demonstrează cum simbolurile sacre pot fi deturnate pentru a promova violența și conflictul social (Nikitins, pp. 6-7).

Religia, mai ales cea păgână, este sub presiune din cauza asocierii cu mișcările extremiste precum NRM. Practicanții păgâni care resping ideologiile de ură se simt alienați și luptă pentru a-și proteja simbolurile sacre de deturnare. De exemplu, grupuri precum „*Heathens United Against Racism*” și „*The Alliance for Inclusive Heathenry*” au început să organizeze proteste împotriva infiltrării ideologiilor extremiste în religia lor (Nikitins, p. 3). Totodată, organizații religioase din Suedia și Islanda au declarat public că nu doresc ca religia lor să fie asociată cu rasismul sau militarismul (Ib., p. 14). Multe dintre simbolurile religioase folosite de NRM au devenit, din cauza asocierii lor cu extremismul, greu de recuperat de către comunitățile religioase păgâne. De exemplu, „*othala*” este considerată una dintre cele mai contaminate rune, fiind folosită frecvent în context suprematist (Ib., pp. 6-7).

NRM reprezintă o amenințare directă la adresa securității nu doar în Scandinavia, ci și în restul Europei. Grupul își recrutează adepți, în special prin intermediul platformelor online, încercând să radicalizeze persoane vulnerabile. Răspândirea ideologiei lor extremiste creează o amenințare generalizată la nivel european, deoarece grupul inspiră și alte organizații de extremă dreaptă, amplificând riscul de destabilizare socială și politică prin acțiuni teroriste (Counter Extremism Project, 2024). Această expansiune internațională face parte din strategia de a crea o națiune „*etnic nordică*” unificată (The Guardian, ib.). Mișcarea NRM este privită ca o amenințare semnificativă la adresa securității globale și, în special, a cetățenilor americani. Statele Unite au inclus NRM pe lista organizațiilor teroriste globale din cauza amenințării directe pe care o reprezintă pentru cetățenii lor și pentru securitatea națională a SUA. Grupul nu doar că inspiră extremismul violent, ci a și pus în aplicare atacuri teroriste și acțiuni care au pus în pericol siguranța publică (Ib.). Desemnarea de către Departamentul de Stat al SUA are implicații semnificative: toate activele organizației din Statele Unite vor fi înghețate, iar membrii acesteia vor fi blocați de la accesul la sistemul financiar american. Această măsură este o reacție directă la istoria violenței și extremismului NRM, dar și la strategia administrației Biden de a combate terorismul domestic și transnațional cu legături în mișcările de supremație albă (Ib.).

Așadar, NRM este organizată în divizii regionale, având o conducere centralizată și lideri locali, continuând să fie activă și influentă, în ciuda conflictelor interne.

Grupul utilizează rețelele sociale pentru recrutare și propagarea mesajelor extremiste, contribuind la radicalizarea tinerilor și escaladarea violenței. Deși interzisă în Finlanda, organizația continuă să opereze sub alte denumiri. Prezența internațională și legăturile cu grupări extremiste din alte țări fac din NRM o amenințare semnificativă la adresa securității globale, inclusiv pentru Statele Unite, care au desemnat grupul ca organizație teroristă.

CONCLUZII

Analiza activităților și ideologiei Mișcării de Rezistență Nordică evidențiază complexitatea fenomenului extremismului de dreapta în Scandinavia și riscurile pe care acesta le generează la nivel internațional. Folosind conceptele teoretice din *securizare*, *radicalizare* și *conflict asimetric*, lucrarea își propune să explice mecanismele prin care NRM a devenit o amenințare semnificativă pentru securitatea regională și globală. Cele trei teorii oferă perspective complementare asupra activităților și a impactului NRM, punând în evidență natura complexă a acestei organizații extremiste.

Teoria securitizării – evaluarea amenințării prin perspectiva statelor nordice și a SUA. Aplicarea teoriei securitizării (Buzan, Waever, Wilde, ib.) ajută la înțelegerea modului în care statele nordice și autoritățile din SUA au ajuns să perceapă NRM drept o amenințare de securitate. Securitizarea explică felul în care problemele politice și sociale devin subiecte de securitate prin discursurile autorităților, influențând politicile adoptate. În cazul NRM, acțiunile organizației, de la atacurile violente până la retorica extremistă, au atras atenția statelor, care au securitizat această amenințare prin etichetări formale și includerea grupului pe liste de organizații teroriste, așa cum a făcut relativ recent Departamentul de Stat al SUA. Această teorie explică astfel cum, prin recunoașterea formală a amenințării, autoritățile statale legitimează acțiuni concrete pentru a contracara activitățile grupului. Practic, securitizarea permite statelor să aloce resurse și să aplice măsuri speciale împotriva NRM și a conexiunilor sale internaționale, justificând inclusiv cooperarea transnațională în fața unui fenomen cu potențial destabilizator pentru societăți democratice.

Teoria radicalizării – analiza mecanismelor psihosociale ale mobilizării extremiste. Teoria radicalizării (McCauley, Moskalenko, 2008) oferă un cadru de interpretare pentru procesele de atragere și mobilizare a tinerilor deziluzionați în cadrul NRM. Prin analiza proceselor psihologice și sociale, teoria ne ajută să înțelegem cum simbolurile și mitologia nordică sunt manipulate pentru a crea o identitate de grup care atrage susținători prin sentimentul de apartenență. Aceste simboluri nu au doar

o valoare culturală, ci funcționează ca instrumente de manipulare emoțională și psihologică, ce motivează susținătorii NRM să îmbrățișeze o identitate „pură” și eroică, oferindu-le scop și justificare pentru acte violente. Prin aplicarea teoriei radicalizării, studiul identifică tehnicile prin care NRM nu doar recrutează, dar și radicalizează membrii, facilitând trecerea de la susținerea ideologică la acțiuni concrete de violență extremă. Simbolurile și retorica organizației, bazate pe mitologia vikingă, intensifică polarizarea între membrii grupului și restul societății, susținând, astfel, logica unui conflict inevitabil între „puri” și „impuri” și adâncind fracturile sociale.

Teoria conflictului asimetric – strategia de destabilizare și rezistență la autoritățile democratice. Teoria conflictului asimetric (Kaldor, 2006) contribuie la analiza tacticilor folosite de NRM pentru a exploata vulnerabilitățile societăților democratice. Ca grup relativ mic, NRM se angajează într-o formă de conflict asimetric, folosind violența și tactici de gherilă pentru a submina ordinea democratică și a obține vizibilitate. Această teorie explică tacticile prin care NRM utilizează atacuri izolate și bine planificate pentru a destabiliza guvernele și a răspândi frica. În acest fel, NRM reușește să maximizeze impactul violenței, în ciuda dimensiunii sale limitate, transformând fiecare act de agresiune într-un mesaj care să intimideze și să atragă noi susținători. Teoria conflictului asimetric subliniază, astfel, modul în care structura descentralizată a NRM și utilizarea simbolurilor naționaliste contribuie la supraviețuirea și expansiunea organizației, chiar și în fața măsurilor restrictive și a desemnării sale ca organizație teroristă.

Integrarea acestor trei teorii evidențiază că NRM nu reprezintă doar o amenințare extremistă izolată, ci un fenomen complex, multidimensional, care necesită o abordare integrată și colaborativă la nivel internațional. Teoria securitizării explică reacțiile statale și justificarea măsurilor severe luate de autorități împotriva NRM. Teoria radicalizării clarifică atracția exercitată asupra indivizilor, în special a tinerilor, care sunt mobilizați printr-o identitate construită pe bazele unei mitologii și simbolistici recontextualizate. În cele din urmă, teoria conflictului asimetric detaliază strategia de destabilizare a instituțiilor democratice folosită de grup pentru a menține presiunea asupra statului, în ciuda resurselor limitate. NRM rămâne o amenințare complexă, care reclamă măsuri combinate și coordonate între autoritățile naționale și internaționale. Numai printr-o înțelegere aprofundată a modului în care sunt aplicate aceste teorii în practică se poate dezvolta un cadru de securitate care să combată eficient mișcările extremiste de acest tip.

BIBLIOGRAFIE:

1. ADL (2022). *The Nordic Resistance Movement*. ADL Report, 03/21/2022, <https://www.adl.org/resources/report/nordic-resistance-movement>, accesat la 3 septembrie 2024.
2. Bjørge, T., Ravndal, J.A. (decembrie 2020). *Why the Nordic Resistance Movement Restrains Its Use of Violence*. Perspectives on Terrorism, vol. 14, nr. 6, nr. special: Restraint in Terrorist Groups and Radical Milieus.
3. Blazakis, J.M. (30 iunie 2024-a). *Understanding the State Department's Latest Far-Right Terrorist Designation*. Lawfare, Sunday, <https://www.lawfaremedia.org/article/understanding-the-state-department-s-latest-far-right-terrorist-designation>, accesat la 4 septembrie 2024.
4. Blazakis, J.M. (1 iulie 2024-b). *US's terrorist listing of European far-right group signals fears of rising threat – both abroad and at home*. The Conversation, <https://theconversation.com/uss-terrorist-listing-of-european-far-right-group-signals-fears-of-rising-threat-both-abroad-and-at-home-232794>, accesat la 4 septembrie 2024.
5. Butters, A.M. (2023). *Shades of whiteness: The appropriation of religious symbols by the Nordic Alt-Right*. Approaching Religion, 13(3), pp. 60-81, <https://doi.org/10.30664/ar.131412>, accesat la 3 septembrie 2024.
6. Buzan, B., Wæver, O., de Wilde, J. (1998). *Security: A New Framework for Analysis*. Boulder, CO: Lynne Rienner Publishers.
7. Center on Terrorism, Extremism, and Counterterrorism (18 noiembrie 2022). *Dangerous Organizations and Bad Actors: Nordic Resistance Movement*. Middlebury Institute of International Studies at Monterey, <https://www.middlebury.edu/institute/ctec-publications-0/dangerous-organizations-and-bad-actors-nordic-resistance-movement>, accesat la 1 septembrie 2024.
8. Counter Extremism Project (2024). *Nordic Resistance Movement*. <https://www.counterextremism.com/supremacy/nordic-resistance-movement>, accesat la 5 septembrie 2024.
9. Dinulescu, I. (2020). *Fanatismul religios legionar: de la apariția în România la promovarea de către extrema dreaptă din Statele Unite ale Americii*. Top Form.
10. Kaldor, M. (2006). *New and Old Wars: Organized Violence in a Global Era* (2nd ed.). Stanford, CA: Stanford University Press.
11. Kenes, B. (aprilie 2020). *NMR: A Nordic neo-Nazi organization with aims of establishing totalitarian rule across Scandinavia*. ECPS – European Center for Populism Studies, <https://www.populismstudies.org/wp-content/uploads/2021/05/ECPS-Organisational-Profile-Series-4.pdf>, accesat la 1 septembrie 2024.
12. Lodenius, A.L. (2020). *Framväxten av högerextremismen i Sverige*. În: Ranstorp, M., Ahlin, F. Från (31 august 2020). Nordiska motståndsrörelsen till alternativhögern En studie om den svenska radikalnationalistiska miljön. Centrum för Asymmetriska Hot-och Terrorism Studier (CATS). Försvarshögskolan, <https://www.fhs.se/download/18.aa44b1740d51053bc784/1599031490867/Från%20Nordiska%20motståndsrörelsen%20till%20alternativhögern%20-%20en%20studie%20om%20den%20svenska%20radikalnationalistiska%20miljön.pdf>, accesat la 1 septembrie 2024.
13. McCauley, C., Moskaleiko, S. (2008). *Mechanisms of Political Radicalization: Pathways Toward Terrorism*. Terrorism and Political Violence. Vol. 20, nr. 3.
14. Miller, M. (14 iunie 2024). *Terrorist Designations of Nordic Resistance Movement and Three Leaders*. U.S. Department of State, <https://www.state.gov/terrorist-designations-of-nordic-resistance-movement-and-three-leaders-2/>, accesat la 4 septembrie 2024.
15. Nikitins, T.J. (2020). *Sacred Symbols Becoming Battlegrounds*. În *Paganism and Its Discontents: Enduring Problems of Racialized Identity*, https://www.academia.edu/44898078/Sacred_Symbols_Becoming_Battlegrounds, accesat la 5 septembrie 2024.
16. Pollard, J. (2016). *Skinhead culture: the ideologies, mythologies, religions and conspiracy theories of racist skinheads*. Patterns of Prejudice. Vol. 50, nr. 4-5.
17. Ranstorp, M., Ahlin, F. (2020). *Executive summary: From the Nordic Resistance Movement to the Alternative Right – A study of the Swedish radical nationalist milieu*. CATS, Swedish Defence University, <https://www.fhs.se/download/18.23f6da6b173f8bed598498cc/1598877052261/Summary%20-%20From%20the%20Nordic%20Resistance%20Movement%20to%20the%20Alternative%20Right%20%E2%80%93%20a%20Study%20of%20Radical%20Nationalistic%20Environments%20in%20Sweden.pdf>, accesat la 5 septembrie 2024.
18. Ravndal, J.A. (2019). *Transnational Militancy in the Making: A Primer on the Nordic Resistance Movement and Generation Identity*. C-Rex Working Paper Series, nr. 1/2019, <https://www.su.se/c-rex/english/publications/c-rex-working-paper-series/transnational-militancy-in-the-making.pdf>, accesat la 3 septembrie 2024.
19. Rekawek, K., Finnsjö, M. (19 iulie 2024). *An Interview with Morgan Finnsjö on the Nordic Resistance Movement (NRM)*. The International Centre for Counter-Terrorism (ICCT), <https://www.icct.nl/publication/interview-morgan-finnsjo-nordic-resistance-movement-nrm>, accesat la 4 septembrie 2024.
20. Riis-Knudsen, P.H. (2010). *Nationalsocialism. Den biologiska världsåskådningen*. Nationellt motstånd förlag, <https://web.archive.org/web/20110409210816/http://www.patriot.nu/files/nsdbv.pdf>, accesat la 1 septembrie 2024.
21. The Guardian (14 iunie 2024). *US designates Scandinavian neo-Nazi group and three leaders as terrorists – State department says Nordic Resistance Movement, known by Swedish acronym NMR, is threat to Americans*, <https://www.theguardian.com/world/article/2024/jun/14/us-nmr-terrorist-neo-nazi-group>, accesat la 4 septembrie 2024.